

Πλην ακούων πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ τὸν ἦχον χαστουκιάς ἀπὸ μέρους τῆς Τουρκίας ἀπὸ τοῦ Ρωμῆϊκου τῆ μύσης, ποὺ καὶ σὺ φορογαζιδούρι καὶ ζεσταίπωτε παλῆρασο θάκλαφες γιὰ τὸντο μπάτσο.

Βλέπωντας καὶ νόταϊς Κρούπ μέσα στὰ καλά μας δια γιὰτὶ πῆραμε καὶ ἔμετε τοῦ Καννὲ τὰ πυροβόλα, βλέπωντας καὶ ἡ Γερμανία πὸς τὰ δόντια της θά τριξῆ πρὶν κανόνῃ ῥωμορσόνη καὶ ἄλλὰ Γαλλικὰ νὰ ρίξῃ.

Βλέπωντας διακινώσεϊς καὶ ἀπὸ Κρούπ καὶ ἀπὸ Ντιβάνι, βλέπωντας πὸς καὶ κομητῆς στὸ στερεώμῃ ἀνεφάνη, βλέπωντας τὴν κάθε νότα καὶ τὰ νέα γεγονότα, βλέπωντας τὸ Βιλεμοσῶγε, Σουιμοσνδεν, Ἰσλ, καὶ τ' ἄλλα, εἶπα, φίλε μου κεφάλαι : νὰ καταλληλὸς καιρὸς, νὰ περιστάσις καὶ πάλι γιὰ νὰ κάνομε καὶ ἔμετε μιά συνέντευξι μὲγάλη.

Κι' ἐνθὸς πόλεμος οραδαίος ἀπ' ἐδῶ καὶ ἐκεῖ βροντᾶ, νὰ μιλήσωμε σπουδαίαις γιὰ τὸν κύριο Σαντζά, τὸν καινούριον τὸν ληστή, ποὺ καὶ τοῦτος εἶναι μία νέα φυσιογνωμία, κατὰ πάντα σεβαστή.

Ὁ ληστής Σαντζὰς ὁ πᾶνυ καὶ τὸν Θεοτόκῃ γνάνει.

Η. — Τὸν εἶδες τὸν Σαντζὰ καὶ σὺ ;
Φ. — Τὸν εἶδα, βρέ παιδιὰ, 'στὴ Θήβα τὴν ἐπτάπυλιν καὶ ἐκεῖ 'στὴ Λειβαδιά. Τὸ κράτος ἔκουσα καὶ αὐτὸν νὰ τὸν ἐπικηρύττῃ καὶ ἐκεῖνος ἀφελέστατα ζυττοῦσε τὸν κομητῆ. Τὸν εἶδα μὲ τὸν Ἑσπερο, τὸν εἶδα μὲ τὴν Πούλικ, καὶ μὸς γουὸς ἔσφαξαν γι' αὐτὸν, ἀρχὰ καὶ κοποτούλις.

Γλυκερὰ φλογέρα κελαῖδει κάθε κατόρθωμά του, καὶ ἔδραπτισε καὶ ἕνα παιδί καὶ ἔβγαλε τὸνομά του.

Χαριτωμένος ἄνθρωπος ὁ κύριος Σαντζὰς... γιὰ τοῦτον περιποίησις καὶ μουσαφιρ-όντας. Ἀληθινὰ κυρίαρχος ἀπένθῃ δὲν γνωρίζει καὶ Ἀνακριτὰς καὶ Εἰσαγγελεῖς καὶ κόσμῳ φοβερίζει.

Ναί, τὸν εἶδα σὲ χωρὶς καὶ σὲ πόλις καὶ κλαρὰ, καὶ τοὺς νόμους περγελοῦσε, ποὺ καθέναις τοὺς οἰκτεῖραι, καὶ τοὺς ἔγραψ' ἐκεῖ πέρα, ποὺ δὲν πᾶνει τεμπεσίρι.

Μὲ γλυκοὺς φλογέρας τόνους τοῦ χροστικανε καγκάλι, καὶ τοῦ ἄλλανε τὸνε χροστικανε καὶ τρε δάκρυαι τοῦ Νταβέλη.

Κι' ἡ διήγησις ἐκαίην τὸν Σαντζὰ τὸν συνεχίνει, καὶ ἀπ' τὰ μάτια του τὰ μαῦρα, ποὺ βγαζάν φωτὰ καὶ λαύρα, ἔφευγε κανένα δάκρυ, Περικλέτο, πότε πότε, δάκρυα καὶ ἐγὼ μαζὶ, καὶ ἄλλοι σύντροφοι χαζοί, νέας κλεφτουριὰς ἱπποτάι.

Ναὶ καί, τὴν εἶδα φτερωτὴ τὴν Ἐξοχότητά του, ἔτραχαν ἀποσπάσματα καὶ πίσω καὶ μπροστά του, καὶ ἐκεῖνος τοὺς ἔφευγε μὲ τρόπο, βρέ σακάτη, καὶ ἔπηγε καὶ στὴν Αἰδηψὸ καὶ ἔπικσε τὸν Κορμάτη.

Π. — Βρέ τὸ μού λὲς ;
Φ. — Παρὸν ντ' ὄννεθ ἡμέρα μεσημέρι τὸν ἔπικσε τὸν Πρόεδρο, τὸν πρώτο Σερασκερῆ, καὶ τοῦτε : τί με πολεμᾶς κρυμμένος ἐδῶ πέρα καὶ δὲς του καὶ ἀποσπάσματα μού στέλλεις νύκτα μέρα ;

Γιὰτὶ μού καμαρόνεσαι καὶ κάνεις σὸν πιτίνι ;
δὲς μου τὴν ροδιγῶτα καὶ βάλε τὴν καπὸτα, καὶ πάρε τὸ τσαροῦνι μου καὶ δὲς μου τὸ σακατῆνι.

Τέτοιο κορμάκι λιγερὸ θέλει λεβέντικο γορὸ, θέλει καὶ φουσανέλα γιὰ νᾶναι μία τρέλλα.

Ἐλα μαζὶ μου στὰ βουνὰ ν' ἀπλώνης, Κόντε, τραχανᾶ, νὰ μὴν τινάζῃ στὴ Βουλῆ καὶ ὁ Γούναρης τὴ γούνα σου, νὰ παίξῃς τὴ φλογέρα, νὰ γράφῃς στὴν πατοῦνα σου τὸ κράτος πέρα πέρα.

Κι' ἂν σκέπτεσαι στ' ἀληθινὰ ν' ἀπογορηθῆς πάλι, ἔλα μαζὶ μου στὰ βουνὰ καὶ ἔς κυβερνήσουν ἄλλοι.

Ἐλα, κορμάκι λιγερὸ, νὰ πίνῃς γάργαρο νερὸ, νὰ τρῶς ἀέρα φρέσκο.

Σὲ πεῖνα καὶ ρεμπαρταζαῖς νὰ φασκελώνης Βουλγαριαῖς καὶ Στουότζα καὶ Δισάσκο.

Ἐλα νὰ κάνῃς συντροφιά μὲ τοὺς Σταυρακετοὺς χωρὶς νὰ βασανίζεσαι γιὰ Στούλους καὶ Στρατοὺς, ἔλα νὰ μὴ σοῦ μπαῖνουνε φίλοι καὶ ἔχθροι στὴ μύτη, σὲ κοροβούνηκα νὰ πετᾷς καὶ ἀπὸ ραχοῦλαις νὰ κυτᾷς μαζὶ μου τὸν κομητῆ.

Προθυπουργέ σὲ προσωνυὸ καὶ αἰγυμάλωτο σὲ πέρνω, καὶ σὺς σὺ γιὰ τὸ βᾶνὸ καὶ ἐγὼ γιὰ τὸ Κουδέρο,

Ώχ κι' αυτό πῶς δίνονται σὲ φίλους τὰ ρουσφέτια,
καὶ πῶς γοργαίνει κι' ἡ κοιλιά,
καὶ πῶς βαρύνει τὰ βροχιά
στὰ πέντε Βιλαέτια.

Τέτοια κι' ἄλλα πρὸ πολλὰ
τοῦπ' ἐκεῖνος, μπόδινταλά,
κι' ἔπλωσε μὲ τόση χερί
στὸν μεγάλο Σαρασέρη.

Πῶν ἐγὼ μὲ παρακλήσεις ἔπεισα στὰ γόνατά του
εἶπα τέτοια, Περικλέτο, πρὸς τὴν Ἐσχότητά του :
Τὸν Κορριάτη μὴ μὰς πάρης
κι' ἔς γενῆ γιὰ τοῦτον χερί.

Κ' ἂν αὐτὸς δὲν ἀμνηστεύῃ τὸν Σαντάδων τὴν ληστεία,
σὺ, ξερτέρη τοῦ βουνοῦ,
μεγαλόψυχος φανοῦ,
εὐαγένης εὐαρεστήσου νὰ τὸν δώσης ἀμνηστεία.

Ἄκουσε τὸν Φασουλῆ,
ποῦ θερμῶς παρακαλεῖ
τὴν Μεγαλειότητά σου,
κι' ἄρρησε τὰ χειρτά σου.

Μὴ μὰς κέρης τέτοιο κάλο καὶ γαθῶνε χρόνων κόποι,
πυλλογίσου, λῆσταρχέ μου, πῶς κι' ἡ φίλη μας Εὐρώπη
θὰ φωνάξῃ : τί γὰρ ποῦ ;
θεῖος σχωρεῖται τὸν Ἄμποῦ.

Ἄφηστον' στὴν Αἰδηψὸ
τὸν καιρὸ του νὰ περνεῖ
καὶ μὲς στ' ἄντρα νὰ γονεῖ
σὴν τὴν νύφη Καλυψὸ.

Κληρονόμη τοῦ Νταβέλη,
εὐλαβοῦ τὰ καθεστῶτα,
καὶ γιὰ σένα δὲν θὰ στέλλῃ
ἀποστάγματα σὲν πρῶτα.

Φθάνει ποῦ κλεφτοκοτάδες τὸν ἀφήκαν δίχως κότακι,
σὺ λυπήσου μας, Σαντά,
κι' ἄρρησέ τον ν' ἀπαντῆ
'στῆς Τουρκίας τῆς παληρονόταις.

Τέτοια τοῦπα κεχνηαῖος
τοῦ Σαντά τοῦ κακομοιρῆ,
κι' αὐτὸς μοῦκανε γενναίως
σὲν ἰσπότης τὸ χεῖρρι,
κι' ἐλευθέρωσε τὸν Κόντε γιὰ τοῦ κράτους τὴν τιμὴ
μὲ λουτρὰ νὰ καρδαμώνῃ καὶ γερὰ νὰ πολεμῇ.

Π. — Τεῖναι τοῦτα ποῦ μοῦ φάλλεις τὰ σαχλά τὰ παραμύθια ;
Φ. — Ἄπ' αὐτά, ἔρε Περικλέτο, σέψου νάβρης τὴν ἀλήθεια.

Τρίς γαίρε γῆ κι' ἀγγάλλου
κάθε Σαντά μεγάλου
καὶ κάθε παπαγάλου.

Ψάλε τὰ τρῶπικα ληστῶν
καθὼς τὸν Λύγκο θεμακστῶν,
κι' ὁ νόμος ἂν ὀργίξεται καὶ τοὺς ἐπιτηρότητ
ἐπιτηρῶσεται κι' αὐτοὺς ἀπὸ ληστὰς, φουρίτ,
καὶ γίνετ' ἐπικηρύξεις ὡς λέγων ἀμοιβαία
καὶ ταύτης ἀποτέλεσμα μὴ προκοπὴ εὐδαία.

Ὅθεν ἴναίτε τοὺς ληστὰς καὶ τὸν Σαντά τὸν κύριο...
πολύ μ' ἐγαροποιήσε καὶ τὸ συλλαλητήριον,
κι' ἔς διαμαρτυρώμεθα περιφραδῆς κι' ἐντόνως
καθ' ὅλων τὸν Δυναμίτων, ποῦ μὰς κτυποῦν ἀπόνας.

Και τὸ διαμαρτυρεῖσθαι, ἐπὶ Περικλῆ, σημαίνει πῶς ὁ λαὸς ὅσας συμφορὰς ἀνείσθητος δὲν μένει. Μὲ τὸ διαμαρτυρεῖσθαι καὶ τίποτ' ἂν δὲν κάνης, ἀλλὰ θαρρῶ καὶ τίποτα μὲ τοῦτο πῶς δὲν χάνεις.

Τί μένει 'στὸν ἀδύνατο, παρὰ νὰ λήη μόνον τὸν ἀλγεινὸν τοῦ πόνο ; τί μένει 'στὸν ἀδύνατο μόνη παρηγορία, παρὰ πικρὸ παράπονο καὶ διαμαρτυρία :

Οὐκοῦν ἄς στέλλωμεν καὶ ἡμεῖς 'στους ἰσχυροὺς ψηφίσματα γὰρ τὸσα κυλαρίσματα, καὶ ἄς διαμαρτυρώμεθα κατὰ τῶν ἰσχυρῶν μ' ἀδράνειαν χειρῶν.

Κι' ἂν μὲν προσέξουν οἱ τρανοὶ καὶ 'στὰ ψηφίσματα μας τότε κερδίζουν ἀσφαλῶς τὰ δικαιοῦμά μας, ἂν ὅμως στρέφουν ἀπαθῶς σὰν καὶ ἄλλοτε τὰ νῶτα, ἡμεῖς καιρὸ δὲν χάνομε καὶ ἀμέσως ἄλλα κάνομε μακρύτερ' ἀπ' τὰ πρῶτα.

'Ὁ πατρις Ἑλλάς, γιατί σέ κτυποῦν οἱ δυνάτοί ; Μόνη σου παρηγορία μὲν' ἢ διαμαρτυρία.

Μὰ νομίζω πῶς καὶ ἐκείνη θὰ τὴν χάσης μὲ τὸν χρόνον, καὶ κανένας δὲν θ' ἀρίνη μήτε ψήφισμα νὰ γίνη γιὰ τὸν ἀμετρὸ σου πόνο.

'Εσπερήθης διαπύρου τῶσων φίλων συμπαθείας, πρόσφυγες καὶ ἐκ τῆς Ἠπειροῦ καταφθάνουν ἀπ' εὐθείας.

Κι' ὁ Σειτρούλαχ ὀργίλος μὲς 'στὴν Ἠπειροὸν διαγκάνει... 'θάλλθηκε καὶ αὐτὸς ὁ φίλος γιὰ κκλὰ νὰ μὲς ξεκάνη.

Πόλεμος μὲς ἐκνήρυχθη παρὰ πάντων ἀπηνῆς, δωρεὰν ἐμίσησάν μας φίλοι μας καὶ συγγενεῖς, καὶ μὲς λὲν μικροὶ μεγάλοι : μὴ θυμώνετε, παιδιὰ, καὶ ἂν σὰς κόβουν τὸ κεφάλι μὴ σὰς φύγη τσιμουδιά.

Κι' ἂν ἡ δόλια κεφαλή σας δίγως ἄμυνα χαθῆ, πλὴν ἡ φίλη σας Εὐρώπη καὶ ἐκτιμᾷ καὶ συμπαθεῖ τοὺς σκυφτούς, τοὺς κωφαλάλους, τοὺς νεκρούς, τοὺς ἀπερῶλους.

'Ἡ λοιπὸν γιὰ τὸ κεφάλι 'στους φοιμάδες θ' ἀμυνθῆτε καὶ ὅλων τῶν συμπαθειῶν μας τοῦ λοιποῦ θὰ στερηθῆτε, ἢ θὰ σκύβετε μὲ τρῶμα 'στῶν φοιμάδων τὸ σπαθὶ καὶ ἢ προστατίς σας Εὐρώπη θὰ σας παρασυμπαθῆ.

Τὴν φωνὴν τῶν Προστατίδων, τὴν φωνὴν τῆς ἀληθείας ἄς ἀκούσαμε καὶ πάλι... σὰν πολλὰ, παιδιὰ, μὲς πέφτει νάχωμε τὰς συμπαθείας, νάχωμε καὶ τὸ κεφάλι.

Κἂν ἐκεῖνο κἂν αὐτὸ ἢ προστατίς μὲς προτείνει, καὶ ἔνα μόνον ἀρετὸ γιὰ τὰ μούστρα μας τὸ κρίνει.

'Ἐν ἀπὸ τὰ δρῶ φθάνει, ἀλλοῦθως λείει 'στὸ Ντιβάνι καὶ 'στὴν Ὑψηλὴ τὴν Πύλην πανταχοῦσα νὰ μὲς στείλῃ.

Ποῦ φιλέλλην τώρα πλάνος ; ποῦ τῶν φίλων μας τὸ σηῖνος ; ἀμμέ καὶ ὁ Χαμίτ Σουλτάνος ; ἀμμέ τοῦτος ; ἀμμέ ἐκεῖνος ;

'Ὅλοι τώρα, Περικλέτο, νοιῶθουν μέσα τῶν μακίνα σὰν μὲς ἐλέπουν μὲ κρανία, καὶ ὅλοι βάζουν 'στὸ σημάδι τὸ Ρωμικίτου ρημάδι.

Καὶ τῶν Ἀγγλῶν ὁ σκηπτουχός, ὁ τοσοῦτον λατρευτός, δὲν πονεῖ γιὰ μὲς καθόλου... μωρὸ συγγενὴς καὶ αὐτός.

Κρίμα ποῦλθε καὶ ἐδῶ πέρα 'στους ἀγῶνας μας ἐκείνους, καὶ τῆς Ἀλτωῦς κοτίνους ἔφερε 'στὴν Ἑγγλιτέρα.

Πῶση τοῦδεῖσαν καρδιά καὶ οἱ τρανοὶ καὶ οἱ φοικαράδες... δὸς μας πίσω τὰ κλαδιά, δὸς μας πίσω τοὺς παράδες, ποῦ 'ξωδέψαμε γιὰ σένα, καὶ ὅλα πῆγαμε χαμένα.

'Ἄς μὲς ἔχη 'στὸ στομάχι καθεμιά Μεγαλειότης, ὅμως σὺ σὰν πατριώτης περιφρονεῖς πολεμίους καὶ καθένα κουκουσουρήν, καὶ ὅσο θγαίνουσε Σαντάδες ἐδῶ πέρα, σκυλομοῦρη, πέρνε θάρρος καὶ ἔχ' ἐλπίδα γιὰ τὴν δύστηνη πατρίδα.

Καὶ παντοῦ νὰ λὲς μὲ τόνον πῶς σὲ τοῦτο τὸ καμῖνι δύο στάδια καὶ μόνον ἔχουν πλέαν ἀπομεινεῖ, καὶ ληστῆς Σαντάς νὰ γίνης καὶ ἔξω τῶν θεσμῶν δυνάστη ἢ 'στὰ ξένα μεταναστῆς.

'Ἐλα πές μου 'στὸ θεὸ σου μὲς 'στῆς ζάλας καὶ τῆς φόβῃς ἂν θὰ γίνουν τῶν Συμβούλων καὶ Ἑλλῆς ἐκλογαῖς καινούριες ἂν γυμνάσια θὰ κάνουν γιὰ ν' ἀσκήσουν τοὺς Στρατούς, καὶ ἂν ἀκόμη θὰ μὲς φερουν ἀναγκυλικαὶ καὶ ἔμετους ἐξελέγξεις καὶ ἀνακρίσεις κυρωθεῖσες ἐκλογαῖς καὶ ἂν ἀκόμη θὰ μὲς ρέβουν τὰ παιδιὰ τῆς ἀλλαγῆς.

Μὰ σὲ τῶσας συμφορὰς ἄς μπορούσα, ψωμὸς ἦτη, καὶ τῆς πέντε τῆς οὐραῖς νὰ φοικτώσω τοῦ κομήτη, καὶ μ' ἐκείναις νὰ κτυπήσω μπρός καὶ πλάγια μου καὶ πίσω.

Π.— 'Ὅρες τὸ λοιπὸν, κλάδρα, ποῦ τὰ ἐλέπεις ὅλα μαῦρα.